

Mrtvé rameno Odry vzniklo u loděnice protržením šije meandru při červencové povodni v roce 1966. Ústí do něj propouštěcí zařízení z Velkého Kališoku, a patrně díky tomu vytéká z ramene potok, jehož vody se krátce nato vlévají do Odry. Během extrémně suchých období potok dočasně vysychá, a proto na něm před několika lety vybudovali **bobři** dvě malé hráze. Ty jsou už ale minulostí, protože je beze stop smetla nejbližší velká voda. V periodicky zaplavované oblasti mezi ramenem a Odrou rostou na jaře **smrže polovlné**. Z vodních ptáků hnízdí v rameni pravidelně **lysky černé**, na tahu se tu objeví **potápka roháč** a v minulosti tady bylo možné spatřit i velmi vzácnou **labuť malou**. V létě zde můžeme pozorovat například **žlunu šedou**, **drozda kvičalu**, **sojku obecnou**, **vránu šedou** a celou paletu dalších druhů. Z jara zní z korun stromů nádherný flétnový trylek **žlův hajních**. Hlavně za tichých večerů se do daleka rozléhají hlasité skřeky **skokanů skřehotavých** a volání **rosniček zelených** podobné zvukům, jež vyluzuje řehačka. Voda mokřadu slouží k rozmnožování i dalším obojživelníkům – **ropuše obecné** a **skokanu hnědému**. Je také domovem aklimatizované **želvy nádherné** a v jejím okolí žije **ještěrka obecná**.

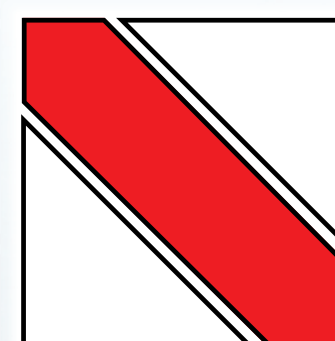
JEZERO VELKÝ KALIŠOK

Velký Kališok sice do přírodní památky zařazen nebyl, nicméně je součástí ptačí oblasti Heřmanský stav – Odra – Poolší. Jde o významnou migrační zastávku **kachny divoké** a velkých druhů **racků**. Na jeho východní straně byl při bagrování nových ploch navršen z hlíny a jílu pahorek – nejvyšší místo přírodní památky. Lokalita Na kopci časem zarostla a stala se zajímavým mykologickým nalezištěm. Roste tu například **ryzec osikový**, **čirůvka zelánka**, **čirůvka topolová**, **bělolanýž obecný** nebo **pýchavka obrovská**. Houbaři nejraději sbírají **kozáky březové** a **křemenáče osikové**. Vzácně se objeví i **hřib meruňkový** nebo **kozák topolový**. Z hmyzu zde narazíme třeba na **vážku bělořitnou**, **kobyliku křídlatou**, **kozlíčka topolového**, **vřetenušku obecnou** nebo **drvopleně obecného**. Z vodních rostlin je nejnapadnější na jaře žluté kvetoucí **kosatec žlutý** a **blatouch bahenní**. V roce 2004 se v zátce Odry objevil velmi nápadný **skřípílec jezerní**. Z dálky vypadá jako přerostlá pažitka s lodyhami oválného průřezu. Roste na březích mírně tekoucích a stojatých vod a jeho duté lodyhy dorůstají do délky až 4 metrů. V meandrech Odry se však natrvalo neudržel. Pravděpodobně mu zde nesvědčí značná rozkolísanost průtoků během roku.

TĚŽBA ŠTĚRKU A MOŘEPLAVEC RICHARD KONKOLSKI

Těžbu štěrku na Kališoku zahájil v roce 1936 kopytovský sedlák Josef Kalisch. Štěrk se nalézá v subglaciální (podledovcové) rýze široké asi 300 metrů, táhnoucí se přes Dolní Lutyni až k Beskydům. Původem jde o štěrk mořský, jehož ložiska jsou hluboká až 50 metrů. V roce 1959 byly u těžebních prostor vyhloubeny vodárenské studně, ale z Kališoku se čerpala pitná voda až do roku 1971. V roce 1969 zde byla zahájena také výstavba loděnice. Nejpopulárnější osobností bohumínského jachtingu byl Richard Konkolski, který v roce 1972 absolvoval transatlantický závod z Anglie do Ameriky. Po jeho absolvování pokračoval sám v plavbě kolem světa, kterou úspěšně dokončil v roce 1973. V severní části Kališoku se od roku 1975 nachází upravená, veřejně přístupná pláž s nedalekým tábořištěm chatového typu.

NAUČNÁ STEZKA MEANDRY ODRY ŚCIEŻKA DYDAKTYCZNA MEANDRY ODRY

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), Krzyżówka. (JŠ)

Smrž polovlný (*Mitrophora semilirata*), Mitrówka półwlna. (JŠ)

Celkový letecký pohled na lokalitu meandrů v okolí zastavení „U Kališoku a loděnice“. Oglólny widok lotniczy na obszar meandrów w okolicy przystanku „Nad Kaliższokiem i koło przystani“. (JŠ)

Skřípílec jezerní (*Schoenoplectus lacustris*), Oczeret jeziorny. (JŠ)

Kozák březový (*Lecanum scabrum*), Koźlarz bobkowy. (JŠ)

PRZYSTANEK „NAD KALISZOKIEM I KOŁO PRZYSTANI“

Martvé ramě Odry koło przystani powstało wskutek przerwania meandra w czasie lipcowej powodzi w 1966 roku. Wlewają się do niego wody spuszczone z Wielkiego Kaliszoka i najprawdopodobniej dlatego z martwego koryta wypływa potok, który nieco dalej wpada do Odry. W czasie ekstremalnej suszy potok wysycha. Przed kilkoma laty **bobry** wybudowały tu dwie małe zapory, które jednak nie ostały się długo – w krátkim czasie zerwała je woda. Na regularnie zatapianych obszarach pomiędzy martwym ramieniem a Odrą pojawiają się wiosną **mitrówki półwlné**.

Z ptaków wodnych regularnie gnieździ tu **lyska**, przelatuje tedy **perkoz dwuczuby**, dawniej widziano tu także niezwykle rzadkie **łabędzie czarnodziobe**. Latem można obserwować na przykład **dzięcioła zielonosiwego**, **kwiczoła**, **sójkę**, **wronę siwą** i wiele innych ptaków. Wiosną zaś w koronach drzew **wilgi** wywodzą swe przepiękne trele. Wieczorną ciszę przerywa donošné rechotanie **žaby šmieszki** oraz nawoływanie **rzekotek drzewnych**, do złudzenia przypominające dźwięki grzechotki. Na terenie mokradel rozmnažają się také **ropuchy szare** i **žaby trawne**. Žyje tu **žółw ozdobny**, w okolicy napotkać można **jaszczurkę zwinkę**.

JEZIORO WIELKI KALISZOK

Wielki Kaliszok wprawdzie nie otrzymał statusu zabytku przyrody, niemniej leży na terenie ptasiego obszaru staw Herzmanski – Odra – dorzecze Olzy. Mamy do czynienia z ważnym przystankiem migracyjnym **krzyżówki** i dużych **mew**. Od strony wschodniej w wyniku prac wydobywczych został usypany pagórek z gliny – najwyżej położone miejsce całego zabytkowego obszaru. Jest on teraz niezwykle interesujący dla mikologów. Występuje tu na przykład **mleczał różowoblaszkowy**, **gąska zielonka** i **gąska topolowa**, **piestrak jadalny** czy **purchawica olbrzymia**. Grzybiarze najchętniej zbierają **koźlarze babki** i **koźlarze czerwone**. Rzadko występuje tu także **podgrzybek brzoskwinowy** lub **koźlak topolowy**. Z owadów warto wymienić **lecichę białoznaczną**, **długoskrzydłaka sierposza**, **rzemlika topolowca**, **kraśnika sześcioplamka** czy **trociniarzę czerwicę**. Spośród roślin wodnych przykuwają wiosną uwagę złociste kwiaty **kosaćca żółtego** i **knieci błotnej**. W 2004 r. w zatoce Odry pojawił się trudny do przeoczenia **oczeret jeziorny**. Z dała rzuca się w oczy i przypomina mocno wyrośnięty szczypiorek z obłymi łodygami. Rośnie na brzegach leniwie płynących rzek i wód stojących, łodygi osiągną długość nawet 4 metrów. W meandrach Odry nie utrzymał się jednak długo, najwyraźniej nie służyły mu częste zmiany poziomu wody w rzece.

WYDOBYCIE ŽWIRU I ŽEGLARZ RICHARD KONKOLSKI

Žwir z Kaliszoka zaczął wydobywać w 1936 kopytowski rolnik Josef Kalisch. Žwir znajduje się w rynn timer subglacialnej (polodowcowej) o szerokości ok. 300 metrów, która ciągnie się poprzez Lutynię Dolną i dalej, w kierunku Beskidów. Chodzi o žwir morski, jego złoża sięgają głębokości nawet 50 metrów. W 1959 r. koło miejsc wydobywania wykopano studnie, z Kaliszoka wodę do picia zaczęto pozyskiwać jednak dopiero w 1971 r. W 1969 r. rozpoczęto nad jeziorem budowę przystani. Najwybitniejszym przedstawicielem bogumińskiego jachtingu był Richard Konkolski, który w 1972 r. wziął udział w transatlantycznych zawodach żeglarskich z Anglii do Ameryki. Potem wyruszył na jachcie w samotny rejs dookoła świata. Zakończył go pomyślnie w 1973 r. Od strony północnej nad Kaliszokiem od 1975 r. jest uporządkowana plaža publiczna oraz miejsce na biwak – kemping.

Lyska černá (*Fulica atra*), Lyska. (DB)

Pesťienka hruňová (*Scavna pyrastris*), Bzzy brzky. (JŠ)

Skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*), Žaba šmieszka. (JŠ)

Kosatec žlutý (*Iris pseudocorus*), Kosaciec żółty. (JŠ)

Kobylika křídlatá (*Phaneroptera falcata*), Długoskrzydłak sierposz. (JŠ)

Poláčka roháč (*Podiceps cristatus*), Perkoz dwuczuby. (DB)

Želva nádherná (*Trachemys scripta*), Žółw ozdobny. (JŠ)

Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*), Jaszczurka zwinka. (LK)

Ondatra pižmový (*Ondatra zibethicus*), Pizmak. (MG)

Ledová krása, Lodowe piękno. (JŠ)

Vajíčka ještěrky obecné (*Lacerta agilis*), Jaja jaszczurki zwink. (PV)

Modrásek jehlčivý (*Polyommatus icarus*), Modrazek jhl. (JŠ)

Škeble říční (*Anodonta anatina*), Szczekzyla pospolita. (JŠ)

Tesařík pílnový (*Pronus coriaris*), Dykaj garbarz. (JŠ)

Myška drobná (*Microtus minutus*), Budylerka. (JŠ)

Křemenáč osikový (*Lecanum aurantiacum*), Koźlarz czerwony. (JŠ)

Vážka bíloritná (*Orthetrum albistylum*), Lecicha białoznaczna. (JŠ)

Hřib meruňkový (*Xerocommus arvensis*), Podgrzybek brzoskwinowy. (JŠ)

Odra v zimě, Odra zima. (JŠ)

Kozlíček osikový (*Saperda carcharias*), Rzemlik topolowiec. (LK)

Labuť malá (*Cygnus columbianus*), Łabędź czarnodzioby. (JH)

Želva šeda (*Picus canus*), Dzięciol zielonosiwy. (DB)

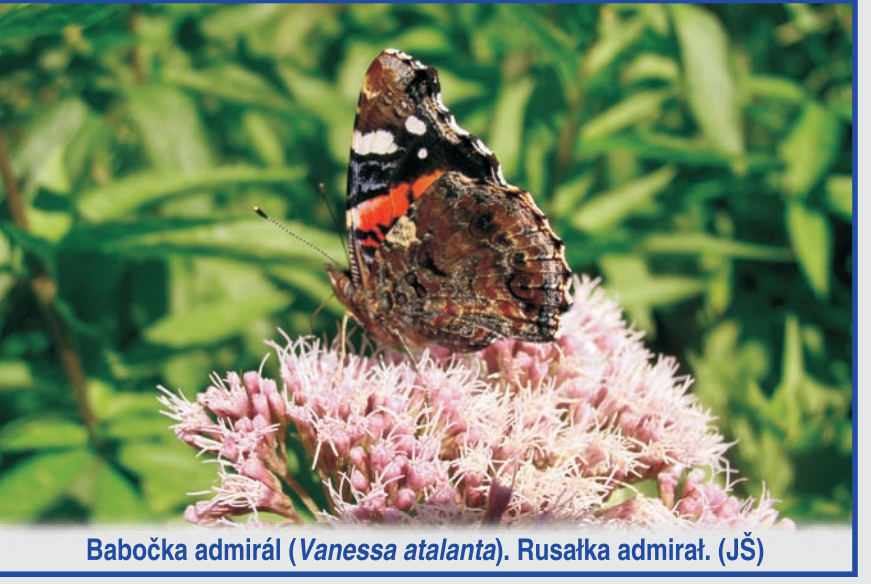
Rameno během povodně, Starorzeczce podczas powodzi. (JŠ)

Łaskilica miedná (*Cordulia aenea*), Szklarka zielona. (JŠ)

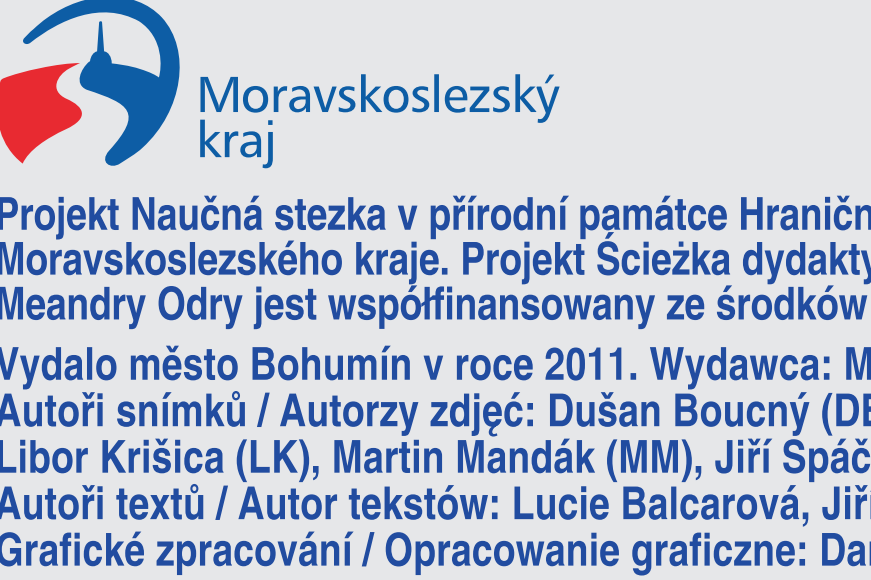
Koźława (*Mustela nivalis*), Łasica. (DB)

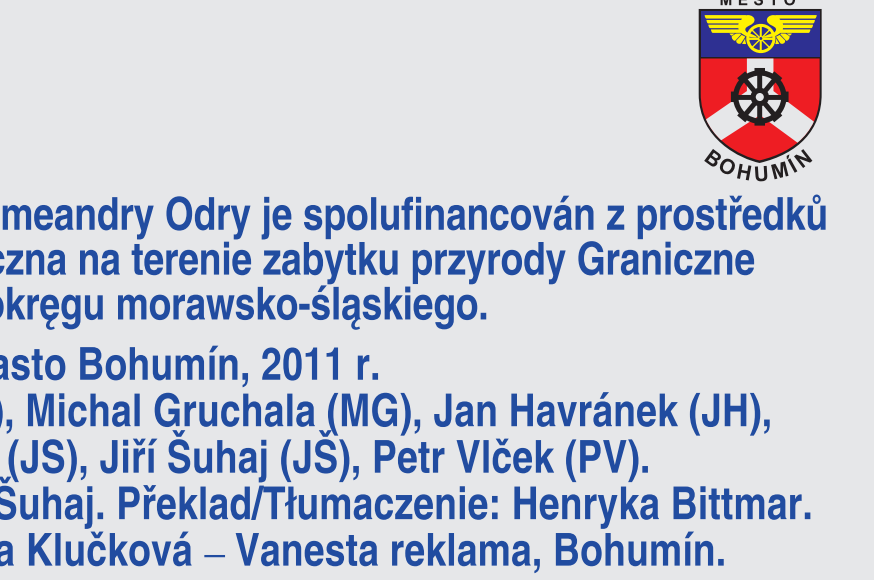
Babochka admirał (*Vanessa atalanta*), Rusalka admirał. (JŠ)

Uźwoka obokłová (*Natrix natrix*), Zaskroniec zwyczajny. (DB)

Vietuška obecná (*Zygna filipendula*), Kraśnik sześcioplamka. (MM)

Modrásek jehlčivý (*Polyommatus icarus*), Modrazek jhl. (JŠ)

ZÁSADY PRO POBYT V MEANDRECH:

- Chovejte se, prosím, tiše, ať nerušíte ptáky a zvíř.
- Nikde netábořte a nerozdělávejte oheň.
- Odpadky neodhazujte, odnášejte si je, prosím, s sebou.
- Nevstupujte na štěrkové a pískové náplavy. Hnízdí a žijí tam chráněni živočichové.
- Chovejte se tak, aby se z meandrů mohly radovat i další generace.

UPOZORNĚNÍ:

- Trasa bývá v některých ročních obdobích a v deštivém počasí místy neschůdná.
- Na odbočky vstup jen na vlastní nebezpečí.

Děkujeme.

www.mesto-bohumin.cz
www.meandryodry.wz.cz

JAK ZACHOVYVAT SI V MEANDRACH:

- Nalezý zachováť cisze, aby nie ploszyć ptaków i zwierzyzny.
- Nie wolno biwakować ani rozpalac ogniska.
- Odpadków nie wolno zostawiac na miejscu, nalezy zabrac je ze soba.
- Nie wolno wchodzic na zwirowe i piaszczyste lacy. Gniazduja tam i zyja chronione gatunki zwierząt.
- Zachowuj się tak, aby meandry mogly cieszyć także nastepne pokolenia.

UWAGA:

- O niektórych porach roku trasa bywa w czasie deszczu miejscami nie do przebycia.
- Zbaczać z trasy wolno wyłącznie na własną odpowiedzialność.

Dziękujemy.